

SZERKESZTŐI IRODA:

Belnagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz. 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz. 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 38-ik szám.

Ha nagyobb szentimentumnyi társ a 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok arkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Belgyűlések minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A béke utjain.

Hosszas és eddig eredménytelen kísérletezések után végre még is csak létre jön a minden oldalról kívánatosnak tartott parlamenti béke.

E pillanatban még nem tudjuk egész bizonyossággal az ellenséges pártok közt létesült megegyezés feltételeit.

Megvagyunk győződve, hogy az ellenzéki pártok vezető férfiai minden nagyobb áldozat nélkül adták előleges megegyezésüket az ohajtott parlamenti béke helyreállításához.

Nem tagadjuk; bizonyos meglepetés számba jön épen ez idő szerint a béke kísérletek sikeréről szóló tudósítás.

Hiszen csak épen most kerültek nyilvánosságra Bánffy Dezső báró legutolsó bécsi utjának eredményei.

Egész bizonyossággal híresztelték a jól értesült kormányparti újságok, hogy a miniszterelnök utolsó bécsi tartózkodása alatt a felség belegegyezését nyerte ki a legmesszebb menő kéréses intézkedések fogamatba vételéhez.

A képviselőház tegnapi ülésén már tényleg jelentkezett is az egyik kivétel szabály Bánffy Dezső báró azon javaslatában, mely szerint a Ház ülései még további két órával meghosszabbíthatóak.

És ime teljesen váratlanul az az értesülés érkezik, hogy a miniszterelnök indítvány felett a vita befejezést nyert.

Ez természetesen nem jelent egyebet, mint azt, hogy az ellenséges pártok között megelőzőleg egyezség jött létre.

Az az elszánt és végletekig menő parlamenti küzdelem, melyet a kormánynak egy szabadságellenes törvényjavaslata idézett fel, bár minden tekintetben igazolta a magyar parlament ellenzéki pártjainak nem csak harczképességét, a küzdő tábor minden egyes tagjának kiváló készségét és a közszabadsági jogokhoz való tántoríthatatlan ragaszkodását és bár az ellenzéki pártok parlamenti vitatkozásának magas színvonala a nemzet osztatlan megaláztatását keltette fel, mind ennek dacára bizonyos megnyugvással fogadjuk a béke híreket.

Nekünk — bár a tuloldalról sok granusztással illetett az ellenzék elszánt küzdelmét — az eddig befolyt vitában igaz örömrünk telt.

Hiszen az újabb alkotmányos időszakban még alig tudunk példát arra, hogy az ellenzéki pártok ilyen lelkesedéssel és páratlan összetartással keltek volna a veszélyeztetett közszabadság védelmére.

Örömrünk telt abban, midőn tapasztalunk kellett, hogy a pártok nemcsak vezető férfiai, de még a közönséges pontok által ösztönözve — a legbiztosabbra méltóbb hősiességgel és bátor elszántsággal vették fel a védelmi harcot a magyar alkotmány egyik sarkalatos tétele a sajtószabadság ellen támadó kormány és pártja ellen.

Nem volt és ma sincs kétségünk abban, hogy az ellenzéki pártok küzdelmének a vége az lett volna, hogy a kormány reakciónárius kísérlete teljesen megfusson, tehát a megtámadott szabadság részére lett volna a győzelem biztosítva, — mégis kívánatosnak tartjuk a parlamenti háború megszűntetését, mert abban a hitben állunk, hogy nagyfóntosságú ügyek várva megvárakozással, ennek érdekében a parlamenti tárgyalás nyugodtsága feltétlenül szükséges arra, hogy bevillanások ne zavaráják fel a kedélyek nyugalmát akkor, a mikor életbevágó közkérdések várnak elintézésre.

Az a gazdasági válság, melyet a

jelen évi abnormis időjárás felidézni fog, maga is arra int, hogy ilyen súlyos helyzetben inkább keressük a béke utját, semhogy a nemzet legfőbb testületében is viseljünk azt a háborút, a mely bár nem úgy érdekében lett megindítva — még is arra vezethet, hogy a nemzet fiai közt meghasonlást idézzon fel.

Politikai hír.

Visszaszívott üdvözlő felirat. Az ország szinte oda van attól az óriási bizalomból, a melylyel a kormány iránt viseltetik. Maholnap tehervonatok fogják szállítani a bizalmi nyilatkozatokat és a miniszterelnökségnél szervezni fognak egy külön iktató hivatalt, a hol a beérkezett hála, üdvözlő, köszönő stb. feliratokat lajstromozzák. Mert a kormány hírsága már a végletek felé közeledik.

Báronyszékből trónoló miniszterünket néha napján megszállja a czézári érzület és ilyenkor csak egy nagy csomag bizalmi felirat adhatja meg feligatolt hűségérzetüknek a kielégítést. De sokkal szomorubb jelenség ennél az, hogy szerte az országban óriási mérvet ölt a megalázkodás, a hivatalban hízlekedés és az okvetlen bizalmi nyilatkozás. Nem vetik meg némelyek ilyenkor az erőszakot, vagy furfangot sem. Így történt Egerben, a hol a kormánypart a városi képviselőtestület ülésében minden előleges megbeszélés, vagy közhírre tevés nélkül, az ellenzék távollétét felhasználva, bizalmat szavazott Lukács László pénzügyminiszternek. Nagy elkeseredés keletkezett ekkor. A hallatlan választási visszaélések emléke feljuttat annak a miniszternek, aki mindössze két szavazattal győzött a választáson s így csak tömőntelen pénz árán és minden hatalmi presszió felhasználásával, nem akartak bizalmat nyilvánítani. Elvitték az ügyet a vármegyéhez, amely a bizalmi határozatot egyhangulag megsemmisítette.

Mi ezt arra érdemes jelenségnek tartjuk, hogy a kor történetébe felvéssék. Odáig fejlődött már a szolgálékiség, hogy a városoknak becses önkormányzati formáit is kiérintették. És mit szél majd ehhez a miniszter? Azt hiszik, hogy a legcsekélyebb józslás is azt a gondolatot ébreszti benne, hogy Magyarországon nagyon hajlékony gerincű emberek vannak, s hogy ez vissza-taszítja.

Az utolsó béke-kísérlet.

Bpest, júl. 27.

A. B. H. írja:

A képviselő, kormánypartiak úgy, mint ellenzékiek, sokat beszéltek a Házban a P. Lloyd mai számában megjelent közleményről, mely a kormánytól eredő információk iródottnak látszott. E közleményben kerestek fölvilágosítást az Ischlből hazatért miniszterelnök álláspontjára és jövődő szándékára nézve. A Lloyd cikkekének nevezetesebb passzusai így hangzanak:

„A kormány álláspontja világos. Nem akarja a nagy szabadelvű pártot megadásra vinni az ellenzék obstrukciója előtt. Nem akar olyan békét kötni, a mely sokkal hevesebb háború csirját hordaná magában s ez a háború sokkal nevezetesebb ügyek tárgyalásánál törhetne ki, mint a minők most napirenden vannak. Végül nem akar olyan kibontakozást, a mely csak ideig-óráig hasznos, hanem keresi állandó garanciáját a normális parlamenti rendnek. Kompromisszumról tehát addig szó sem lehet, a míg az ellenzék a kivételes állapotot föl nem függeszti. Az ellenzék azonban ezt nem teszi, ellenkezőleg határozottan kijelenti, hogy „nem adja föl akció-szabadságát a kiegyezési javaslatokkal szemben.”

Ha mindazonáltal befolyásos kormányparti képviselő a kompromisszum létrehozásán buzdítkodnak, akkor 1. bizonyára jobban ismerik az ellenzék hajlandóságát a békére, — mint azok, a kik kevésbé vannak beavatva az ellenzék szándékába; — 2. bizonyára meg vannak arról győződve, hogy a kormány tekintélyének csorbítása nélkül elfogadhatja az általuk közvetített békét; és 3. bizonyára teljes biztosítékát bírják a szabadelvű párt egységének és szolidaritásának megőrzésére, ha az illető férfiak megszerzték ezeket a biztosítékokat, akkor nyugodtan be lehet várni akciójuk sikerét.”

E közlemény tartalmát sokféleképp magyarázták. Egyesek biztatást olvastak ki belőle a kompromisszumra, mások viszont épp az ellenkezőt, a kikerülhetetlen háború bejelentését látták benne.

Az ellenzék bosszankodik a huza-vonán, a mely bémítólóg, álmosítólóg hat tevékenységére.

— Öntsön a kormány tisztá bört a poharunkba, mondják az ellenzéki politika-

sok. Lássuk tisztán, békelesz-e vagy háború. A tisztességes békét elfogadjuk s a háborúnak állunk elébe.

Just Gyula a Lloyd cikkezére czélozva, így szökött egyik munkatársunkhoz:

— Én nem tudnám ama közlemény tendenciáján. A kik a kormánypartban hűvei a parlamenti békének, jól tudják a mi föltételeinket; ha akarják a békét, ám jöjjenek vele. Mi el vagyunk készülve a harcra is.

Csáki Albin gróf, Széll Kálmán, Apponyi Albert gróf távol voltak a fővárostól s így a békétárgyalások ma kissé szüneteltek, annál többit tanácskozott a kormánypart és Bánffy miniszterelnök.

Az ülés megnyitása előtt nagy csoport vette körül az elnöki szobában Tisza Kálmán, a kinek az a véleménye, hogy csakis a házszabályok módosítása által lehet biztosítani a békés tárgyalást. Ott volt Bánffy báró miniszterelnök is s hallgatta a vén generális fejtegetését.

Ugy 11 óra tájban Szilágyi Dezső átadta székét Berzevicsy Albertnek és az elnöki szobában több mint egy óra hosszat tanácskozott négyszemközt a miniszterelnökkel.

A mai ülésen megjelent Jósika Samu báró, ő felsége személye körüli miniszter is, a ki úgy látszik a holnap tartandó minisztertanácsra érkezett.

Az ülés végén Bánffy miniszterelnök, Jósika báró, Perczel, Erdélyi, Darányi, Wlassics miniszterek és Tisza István gróf visszavonultak a miniszterelnök szobába és körülbelül egy félórát konferáltak együtt.

A kormány álláspontja változatlan. Ha az ellenzék biztosítja a kiegyezési provizórium és az indemnity sima letárgyalását, akkor a kormány hajlandó módosítani a 16. §-t Tisza István proppozíciója értelmében.

Az ellenzék csak az ellen tiltakozik háttározottan, hogy mintegy passzív hozzájárulását kívánják olyas valamihez, a mit nem ismer; a kiegyezési provizóriumhoz ezt a követelést határozottan visszautasítja.

A kormány egész péntekig nem szándékozik tisztázni a helyzetet. Addig azt mondják, időt engednek az ellenzéknek, hogy tanakodjék, vajjon megadja a kívánt garanciákat, vagy sem. A péntek este tartandó pártértekezleten fogja aztán bejelenteni a kormány, hogy mit szándékozik tenni a szigorúbb parlamenti rendszabályok fogantatására dolgaiban.

Az ellenzék kénytelen-kelletlen bevárja ezt a hosszú terminust, a mely — jól tudja — csak arra való, hogy a kormány az ellenzékét tovább is kétségben tartsa, ezzel tetteirejé ellankassza.

Az ülést meghosszabbító vitához holnap Blaskovics Miklós Ferenc és Serbán Miklós vannak fölírátkozva. A vita alighanem véget ér holnap.

Kormányparti forrásból kapjuk a következő információkat: A képviselőház mai ülése külsőleg teljes nyugalommal folyt le, de a kulisszák közt, a miniszteri s házelnöki szobákban és a folyosókon annál élénkebb volt a sürgös-forgás. Bánffy báró miniszterelnök alig töltött néhány percet a tanácskozási teremben, az ülés legnagyobb része alatt minisztertanácsai, köztük a ma Budapestre érkezett Jósika Samu br. felség személye körüli miniszterrel s a szabadelvű párt több vezető tagjával értekezett. Utóbb Szilágyi Dezső átengedte az elnöklés tisztét Berzevicsy alelnöknek és fölment a dolgozó szobájába, a hol majdnem egy óráig tanácskozott a miniszterelnökkel. A folyosókon hire terjedt annak, hogy a Ház elnöke utján még egy utolsó béke-kísérlet fog történni s éppen erre való tekintettel halasztották el a péntekre a szabadelvű párt döntő konferenciáját.

A szabadelvű párt fiatalabb, harcziassabb kedvű tagjai közül többen fölöslegesen találták ezt a halogatást. Nincs ennek semmi haszna és czéja, így szólnak; szerintük a jóhiszeműség teljes hiányával szemben, a miről eklátás bizonyítást tesz az egy órai ülés meghosszabbításának szertelen húzása is, az lett volna a helyes eljárás, ha már ma benyújtják az indítványt a házszabályok tanácskozási részének a módosítására. Kompétens helyről aztán megokolták a péntekre halasztást azzal, hogy időt kellett adni a pártbelső „békétárgyalások”-nak, hogy elvögge belátásuk, hogy hiabavaló minden kiegyenlítő kísérlet, nem marad fön tehát egyéb, mint vállvetve s összetartással foglalni állást a javaslatba hozandó erősebb rendszabályok mellett.

Értesülésünk szerint a péntekig terjedő rövid időt mindenestre föl fogják használni a békeangyalok még egy utolsó kísérletre. Ám, hogy ezt a sikernek bár csak halvány reményével is megtehessék, nézetük szerint okvetlenül szükséges, hogy az ülés meghosszabbítását indítvány tárgyalása holnap véget érjen, a mire némi kilátást nyújt az e körülmény, hogy a mai ülés végén még csak Blaskovics Ferenc marad szólásra följegyzve. Ha ebben a várakozástokban csalódnának, az esetre véget ér a szabadelvű párt részé-

ről minden további béke-experimentum s a pénteki értekezleten egyetlen egy hang sem fog emelkedni a kormány proppozíciói ellen.

A segesvári Petőfi-émlék története.

(Két cikk.)

I.

Azt az eszmét, hogy Petőfinek, a magyar nemzet oly rohamos sebeséggel feltűnt és ép oly tűneményszerűen eltűnt nagy költséjének a segesvári csatatéren emlékmű állíttassék, a régi felső fehér megyében, Héjjasfalván, egy tanuló ifjakból álló, kicsiny működvelő társaság mondta ki először 1867. augusztus havában, az új alkotmányos élet s azon cikkek hatása alatt, melyeket Pákh Albert a „Vasárnapi Újság” akkori szerkesztője, Petőfi eltűnése és utolsó óráira vonatkozólag oly czélból tett közzé, hogy a nemzeti közvélemény, mely kedvező költséjének életbenléte, vagy esetleges halála körülményeivel még tisztában nem volt, tájékozva és így a bármily irányú bizonyosság által megnyugtatta legyen.

A nyilatkozatok, melyek az időben s azután is egész napjainkig megjelentek, a kérdést teljesen tisztázni nem tudták. Pedig sok, nagyon sok ember foglalkozott a kérdéssel. Gróf Haller Ferenc, azután gróf Haller József rendkívül sok adatot összegyűjtött, melyeknek nagy részét a vidéki lapokban közzé is adta. Forenczi Zoltán kolozsvári muzeumi könyvtárnok egy külön folyóiratot indított meg, dr. Török Aurél budapesti egyetemi tanár pedig személyesen kereste fel mindazokat a helyeket s még élő szemtanukat, melyekről az adatok beszéltek.

Nagykültűlő vármegye hivatalosan is kezébe vette az ügyet s tanúhíallgatásokat eszközölt a betnes években.

De a végeredmény alig több a semmivel. Az elbeszélések, az adatok egymásnak ellenmondók s a meggyőződés nem bizonyítható. Bizonyos csak két dolog. Egyik, hogy Petőfi az 1849 július 31-iki segesvári csatában jelen volt. Többen látták Fehéregyháza község déli szelétől egy kissé távolabb fekvő „monasteria” nevű kert aljában s később a sárpataki hidon elmerülve állani. A másik meg az, hogy e csata után, Petőfit élő ember többé nem látta. E két dologból lehet következtetni, hogy a segesvári csatában esett el, s hogy valamelyik sírhalm alatt nyugszik. De hogy a sok közül melyikben, az ismét oly kérdés, melyet elődönteni teljes lehetetlen. Ha dr. Török Aurélnak sikerült volna az általa terbe vett ásatásokat keresztül vinni s az összes sírokat, mert ilyen írt sok van, átvizsgálni, akkor talán lett volna eredmény. De akkor is csak talán, mert nincs kizárva a lehetőség, hogy az ismert sírhalmok egyikében sincs, hanem valamelyikében azoknak az ismeretlen síroknak, melyekbe szörványosan temették el az ott elesetteket, kiket a távolság miatt nem akartak a közös sírhoz elvinni.

Tehát itt bizonyosságról nem lehet szó, csak valószínűségről. Ez pedig a mellett szól, hogy Petőfi a most még ismert sírok közül, a legnagyobb valószínűség szerint ott van abban a nagy közös sírhalomban, mely a fehéregyházi 209. számú vasuti őrházról délre, egy pár száz lépésnyi távolságban fekszik s hová, mintegy 600 elesett van eltemetve.

Természetes, hogy 1867-ben, még ennyire sem volt tisztázva a kérdés, mint ma. Az azonban már akkor közudatává vált, hogy a nemzet nagy költője a segesvári csatában elesett, s ennek hatása alatt a héjjasfalvi működvelő társulat ifjú lelkesedéssel elhatározta, hogy a helyet emlékművel jelöli meg.

E kis társulat elnöke volt Imre György birtokos, jegyzője Nagy Elek, tagjai: Bakó Ferenc birtokos, Magyarosi István, Csont Domokos, Nagy Lőrinc, ifj. Somogyi István, Balás Imre. Nők: Bakó Ferencné, Nagy Klári, Forenczi Eszter, Imre Jula, Imre Mariska, Nagy Suzsanna.

A cél szép, az akarat beczendő volt, de a kivitelhez nem volt elegendő eszköze a kis társulatnak. Mindössze 84 frt. 75 kr. tudott e célra összehozni. Csak a kivitelnél tűnt fel a feladat nagysága s az eszközök csekély volta. S mert belátta, hogy abban a szűk körben, melyben a kis társulat mozgott, a cél soha sem lesz megvalósítható, átadta az egész ügyet Felsőfőhermegye akkori főbírájának gr. Haller Ferencnek, kérve, hogy nevé s tekintélye által vigye azt a megvalósításig.

Gr. Haller Ferenc egyetemi uton gondolt eredményhez jutni; azért Erzsébetvárosban a megye akkori székhelyén, 1869. jan. 20-ára alakuló gyűlést hívott össze, hol elnökök választatván, megalakult a „Petőfi-síremlék egylet”, tagjail tekintvén mindazok, kik a sírhoz alaphoz, addig, bár mily csekély összeggel hozzájárultak, az ezután adakozók közül azok, kiknek adománya egy forintot teszen.

Természetes, hogy egy ilyen számos tagból álló egylet munkája nehezekebb ment. Azért még az alakuló gyűlésen kiküldetett egy albizottság, mely akkori könnyen lelkesedő gondolkodás módját jellemzi, azt az utastást vette: „Köteles a begyűlt (alig néhány frt.) pénzalapot számba venni; az egylet pénztárnokának átadni; minden eszközzel oda működni, hogy az alap vagyona egy év leforgása alatt 4000 frttá növekedjék; gondoskodni a helyrajzról, hová a síremlék felállítandó lesz, az emlékmű mintáját megszerezni s mindezekről a következő közgyűlésen jelentést tenni.”

Az albizottság tagjai gróf Haller Ferenc elnöksége idejében voltak; gróf Nemes János alelnök, Sebasi István, később Fodor László, majd 1877 óta Balás Imre jegyzők. gróf Haller József, azután Imre György, majd ennek halála után Bacon József pénztárnokok. — Pócsa József, Schopf Adolt, Hofman József, Maurer Viktor, Szoboszlai Károly, gróf Bethlen Gábor, Elekes Pál, Józsa László, Nagy Elek, Misselbacher János, Joannovics Zakariás, Cseh Sándor, Jenei Viktor, Vitalyos Albert, Biró György, Biró László, Deési Domokos, ifj. Somogyi István, Bartha Miklós, Mihályi Lajos, Kozma Ferenc, Szakács Mózes.

E bizottság két ezer rendezett gyűlést. — Az elnök 1869-ben maga az elnök gróf Haller Ferenc kezdeményezte, megkérésével az erdélyi törvényhatóságokat. — Az eredmény elég szép volt, mert már 1870. márczius 6-án, a nagyon számbaverő bizottság arról tett jelentést, hogy az egylet vagyona 1132/67 is. A második gyűlés 1877-ben kíséreltette meg, midőn az olvasó egyletek utján hittek eredményhez jutni. — De a gyűjtésnek alig pár száz frtnyi eredménye lett. — Az alap vagyona lassan gyűlt úgy, hogy az emlékmű létesítésére tett mindennemű kíséreltet az időben hiában valónak bizonyultak, kellő fedezet hiányában. — Nem sokat segített a helyzeten még a budapesti Petőfi-szobor bizottságának 1884. szeptemb. havában leküldött 500 frtos adománya sem, mert midőn 1887 év január elején keresztül vitt pénztárvizsgálat alkalmával az egylet vagyona 4381/90 krra növekedett, akkor kitűnt, hogy az emlékmű létesítésére ez az összeg sem elég. — Gereandai Antal küldött volt ugyanis egy néhány sírkörajzot, mert ez időben még csak arról volt szó, és ezek közül a legelőcsőbb is jóval meghaladta az 500 frtot.

A kik ez időben az egylet ügyeihez közelebb állottak, érezték, hogy szélesebbkörű, nagyobb szabású mozgalomra van szükség; ilyen szűk körben későre jutnak célhoz. Azért 1887 márt. 9-én Segesváron tartott közgyűlésen indítvány tételét egy népes számú végrehajtó bizottság kiküldné iránt, melynek feladata lenne a gyűjtése szélesebb körben meg indítani s ha az eredményes lesz a emlékmű megkészíttetése iránt minden szükséges intézkedést megtenni.

Tudni valók.

A segesvári Petőfi szobor leleplezési ünnepélyén résztvevők számára.

A ünnepély részletes programja a külön vonatok miatt egy kis változáson ment keresztül, a mennyiben Segesvárról a csatatéri emlékhöz való kiindulás július 31-én nem 8 óra 50 percz, hanem 8 óra 20 perczkor lesz. Ennek megfelelően a gyűlekezés is a kaszinó előtt nem 8 órakor, hanem 1/2 8 órakor lesz.

1. Július 30-án a Budapest felől ide 10 óra 51 perczkor érkező vendégek fogadtatnak.

2. Július 30-án délután egy órakor ebédelhetni a „Csillag” vendéglőben étlap szerint.

3. Július 30-án délután a vegyes vonattal Kolozsvár felől, valamint Brassó-Háromszék felől 5 óra 46 perczkor érkező vendégek fogadtatnak.

4. Július 30-án este 8 órakor ismerkedési estély a „Frank” szálló kerti helyiségében étlap szerint.

5. Július 31-én reggel 1/2 8 órakor gyűlekezés a kaszinó helyiségében. Indulás a vasuti indóházhoz 3/4 8-kor a segesvár szentágothai h. érdekű vonaton.

6. Július 31-én reggel 8 óra 6 perczkor az Erzsébetvárosi külön vonattal érkező vendégek fogadtatnak.

7. Július 21-én reggel 8 óra 20 perczkor indulás külön vonaton Fehéregyházra, az emlék oszlop felavatásához. Itt bevárjuk a székelő-földről és Brassóból érkező vendégeket, kik így sorban érkeznek:

Első székely vonat 8 óra 40 percz; Második székely vonat 9 óra; Brassó felől vegyes vonat 9 óra 20 percz; Rendes székely vonat 9 óra 38 percz.

8. Július 31-én reggel 10 órakor az emlék-oszlop felavatása, hol az ünnepi beszédet Szász Gerő tartja. A végrehajtó bizottság nevében Sándor László főispán, bizottsági

tesz magában. Ezért állandó feltűnést okozott. Ujabb múltjára nincs szükség, mert a tífuszgárgéből való, s így vérmérgezés sem állhat elő, s az orvos véleménye szerint a testében lévő tüvel elélihet akár tíz évig is. A másik tífuszgárgéből való, s így vérmérgezés sem állhat elő, s az orvos véleménye szerint a testében lévő tüvel elélihet akár tíz évig is. A másik tífuszgárgéből való, s így vérmérgezés sem állhat elő, s az orvos véleménye szerint a testében lévő tüvel elélihet akár tíz évig is.

— **Szimon Anna gyilkosai.** Fülöpölisből táviratozzák: Bankó államügyész indítványozza, hogy Novices rendőr-főnököt és Vasziliev Bogdán oszlozt szándékos gyilkosság bűntette miatt a "örvényesek halálra ítéltje. Súlyosbíto körülménynek tekintti Novices állását, viszont Vaszilievre nézve állásának alárendeltségét, szemben a rendőrfőnöktől nyert utasításokkal, mint enyhítő körülményt emeli ki. A második államügyész Bojceev Nikolai a gyilkosságban nem tartja bűnösnek és kifejté azokat az okokat, amelyek Bojceev Decsó kapitánynak teljes bűnössége mellett szólnak. Az ítélet ezután fölfüggesztik. Az ügyész beszédében Bojceev kapitány elítélését kérte, előre megfontolt gyilkosság miatt, a mi mellett súlyosbíto körülmények is vannak. Bojceev Nikola elítélését kéri bűnrészesség és segédkezés miatt, de az enyhítő körülmények tekintetbe vételével.

A magánpanaszosok két ügyvédje mondott aztán beszédet s kiemeli, hogy a felelősség sulya Bojceev kapitányt terheli.

Popov védő este nyolc órákor kezdett beszélni. Tíz órákor a tárgyalást fölfüggesztették.

— **Simli Mariska — nyomorban.** Tegnapelőtt Bécsen át érkekes hírt telegrafáltak a budapesti lapoknak. Arról szólt a hír, hogy Simli Mariskát Grácban letartóztatták „csalás” miatt, a mely után a rendőrség börtönébe került. Az excentrikus természetű, de igen művelt magyar leány este természetesen feltűnést keltett. Most azonban gráci értesülés alapján kiderült, hogy csalás a maga valóságában az osztrák hatóságok bürokratikus alaposágával egyetemben. Ugy történt ugyanis az egész dolog, hogy Simli Mariska egy egyfogatu bérkocsival tett szombaton rövid utat. Mikor leszállt a kocsiról s fizetni akart, nem volt több pénz a zsebében, mint 7 krajczár. A kocsi nem tagított, rendőrt szólított elő, a ki Simli Mariskát bekísérte a rendőrséghez. Itt aztán ímest követelték tőle a 2 ft. kocsi pénzét, a mit a szegény leány nem tudott előteremteni, habár több gráci ismerősehez fordult segítségért. Edesanyja is hasztalan iparkodott őt kimenteni a börtönből, a rendőrség megindította ellene a csalás miatt az eljárást s minthogy a bérkocsi számlája még mindig kiegyenlítettlen, Simli Mariskát eltelezcsoltatják Szekes-Pehervára. A nagy nyomorúságba süllyedt leány hajdan szebb napokat látott. Atyja gazdag molnár volt Szekesfehérvárott s leányának nevelésére sok gondot fordított. Simli Mariska már évekké előbb, mikor még hirtelenséggel a leány nem volt a leánygimnáziumnak, kitűnő eredménynyel érettség vizsgálatot tett a szekesfehérvári ciszterezita főgimnáziumban. Az utóbbi időben különös exaltált természetű lett.

Egyre másra kalandos terveket szőtt ki, „kultur” lapot alapított hol Sárbogárdon, hol Bodajkon. Legutóbb Grácban adott ki ilyen újságot, melynek minden számból kitettség, hogy a papi reverendában járkáló szerzetesek olvasott és művelt leány, de gondolatait nem képes rendbe hozni. Ugy látszik, rajáságos és egyáltalán nem természetesen észjárása hozta konfliktusba a gráci bérkocsissal.

— **A spanyol király család balesete.** Madridból táviratozzák, hogy a spanyol királyi családot ma majdnem baleset érte, mely esetleg végzetessé is válhatott volna. A regens-királyné, a király és az infánsok San-Sebastian közelében egy erdőben sétáltak, miközben egy arra felé vadászó fiatal ember fegyveréből néhány sorét a királyi család közelében süvített el. Miután merénylet terve kizártnak látszik, a fiatal embert szabadon bocsátották.

MŰVESZET.

Színház. Tegnap Candillot „Kis hőrség” című boházata került színre. A darabot — melynek ugyan sok mulatságos helye van, de leplezetlen és bántó frivolitása sokszor kellemetlenül hatnak a közönségre — meg lehetős jó előadásban láttuk a tegnap. De hát: a jó példa ragad. A tegnap pedig Hegedűs Gyula a Vicszinhaz tagja vendég-szerepelt nálunk: ez pedig azt hiszem, elég jó példa színészeinknek, hiszen csak egy évet látott ő kortánkból s ime, most már országunk hírt szinész. Hegedűs tegnap régi jó szerepét, az öreg Charniere tábornokot játszta pompás humorral. A közönség megjelenése alkalmával a vendéget tapssal és éljenzéssel fogadták. A többi szereplő közül Áldor Juditát említjük fel, ki Simonette színésznő szerepét igen sikerülten játszta. A többiek feladatuknak mindnyájan megfeleleek.

Színházi hírek. Hegedűs Gyula második fölépése lesz holnap. Éljen a kis iparhoz, ez új boházata kerül színre először a rendőrművészettel. A darab főpróbáját már

ma megtartották. A komikus jelenetekben bővelkedő darabnak rendkívül nagy hatása lesz. Hegedűs, Vendrei, Rózsahegyi, Leóvey kiválóan jó szerepeket játszanak. A holnap előadásra szelvényjegyek nem érvényesek.

KÖZGAZDASÁG.

Értesítés.

(Az idei XII. tenyészállatkiallítás és vásáron részt venni akaró gazdák figyelmébe.)

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állat-tenyésztési és állatkiallítási szakosztálya által Kolozsvárt, aug. hó négy utolsó napján rendezendő tenyészállatkiallítás és vására már eddig oly számos bejelentés érkezett, hogy jónak látjuk a kiállítani szándékozó gazdaközönséget bejelentéseinek mielőbbi megküldésére felszólítani, nehogy később — az idő rövidsége miatt elegendő helyiségekről már nem gondoskodhatvany — a bejelentéseket vissza utasítani, vagy az így megkésve bejelentett állatok részére gyengébb helyiséget adni legyünk kénytelenek. Különösen és első sorban lovak sietős bejelentése ajánlatos; szavasmárhákat is nagy számban jelentettek már be.

A bejelentési határidő ugyan aug. 15-re van program szerint meghatározva, mindazonáltal a fennebbi okokból, és mert az előbb érkező bejelentések első sorban kell, hogy figyelembe véssenek, ismételtén kérjük a kiállítani szándékozó gazdaközönséget, hogy bejelentéseit lehetőleg aug. hó első napjaiban tegye meg.

A bejelentő ívek és programok ugyan több ezer példányban szétküldtetek, mindazonáltal, akik tévedéshől nem kaptak volna, vagy a küldöttéknél többre van szükségük, azok egy levelező lapon tudassák e körülményt az „E. G. E. titkári hivatalával, bönnan a kért bejelentő ívek azonnal küldetnek bárkinek.

A rendező bizottság.

A székelgyeleti első takarékpénztár összesített forgalmi kimutatása 1897. január 1-től június 30-áig. Bevétele: Késpénz 1897. jan. 1-én 18562 frt 23 kr. Betétek 1539 tételben 146269 frt 36 kr. Visszafizetett váltók és kötelezvények 1432038 frt 61 kr. Befizetett kamatok 45690 frt 15 kr. Befizetett kezelési díjak 6718 frt 43 kr. Befizetett késedelmi kamatok 299 frt 68 kr. Visszleszámitott váltókból 680134 frt 9 kr. Székely-kereszturi főkintézetből, a főpénztár 6286 frt 32 kr. Parajdi irodától, a főpénztár 8841 frt 84 kr. Sz.-kereszturi főkintézet, a főpénztártól 19396 frt. Parajdi irodának, a főpénztártól átvett értékért 1500 frt. Visszszatartott betéti kamataiból 2808 frt. Nyomatványdíjakból 630 frt 29 kr. Megterített fizetési előleg 150 frt. Házbér és ingatlanok jövedelméből 325 frt. Ingatlanok eladásából 3256 frt 63 kr. Osztr. magy. bank Giro-számla 412 frt 13 kr. Értékpapirokból 1272 frt. Értékpapir kamatból 3396 frt. Összesen: 2.378.086 frt 76 kr.

Kiadás: Kifizetett betétek 1025 tételben 136492 frt 39 kr. Kifizetett és késítet betéti kamatok 28503 89 kr. Leszámitott váltók és kötelezvények 1459830 frt. Visszleszámitott váltók 647099 frt 79 kr. Visszleszá. váltók kamatai 8846 frt 25 kr. Sz.-kereszturi főkintézetnek a főpénztár 19396 frt. Parajdi irodának a főpénztár 1500 frt. Sz.-kereszturi főkintézetnek a főpénztárnak átadott értékért 6286 frt 32 kr. Parajdi iroda, a főpénztárnak átadott értékért 8841 frt 84 kr. Rendes fizetésekért 8363 frt 86 kr. Irodai költségeikért 1926 frt 63 kr. Napi díjakért 1899 frt 50 kr. Jövedelmi pótlódó és illetékért 1940 frt 54 kr. Betéti kamataidóért 1204 frt 57 kr. Ingatlanok vásárlásáért 3186 frt 63 kr. Sz.-kereszturi intézeti ház építéséért 4401 frt 41 kr. Tisztviselők nyugdíj-alapjáért 290 frt 50 kr. Kifizetett osztalékért 7756 frt. Jótékony célért 580 frt. Osztr. magy. bank Giro-számláért 200 frt 15 kr. Késpénz 1897. jun. 30-án 29480 frt 49 kr. Összesen: 2.378.086 frt 76 kr. Székely-Udvarhely, 1897. jun. 30. Ugron Gábor, igaz. elnök, Bartha Károly, pénztárnok. Pál Adolf, könyvezető.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Politikai hírek.

Budapest, jul. 29.

Bánffy Dezső miniszterelnök segítségével, ha nem sietnek Szilágyi-Dezső, Széll Kálmán, Andrassy Gyula gróf és Hegedűs Sándor, tudatlanságában bizonyára olyan erőszakos rendszabályokhoz nyult volna, melyek a békés kiegyezést a parlamentben hosszú időre megghusították volna.

Azonban a kormánypárt e kiváló férfiai tekintélyük egész súlyát a latba vetették, hogy megakadályozzák Bánffyt és a Tisza-klikket abban, hogy a parlamentarizmus megvédésének örve alatt, oda forszírozzák az ellenzéket, hogy az élet-halál harcztot kelljen vívjon a parlamenti élet tönkre tétele ellen. Mert mit jelentene már a klotür, ha azt sikerülne Bánffynak a magyar parlamentben behozni.

És Bánffy tehetetlen dühében bi-

zonyára meg is próbálta volna, ha nem állják útját.

Ez uraknak köszönhető, hogy talán mégis sikerülni fog a békés kiegyenlítés, melynek feltételei nagyjában a következők:

A kiegyezési provizorium kersztültvitale és az indennitás zavártalan parlamenti tárgyalása.

Budapest, jul. 29.

Az a váratlan fordulat, mely a parlamenti helyzetben beállott s a mely hirtelenében erősen a béke oldalára huzta le a mérleget, általános örömet okozott a pártokban. Ez a dominaló érzés volt a parlamenti pártokban s ép ez az öröm bizonyossága annak is, mennyire kívánatos ez a béke is smennyire óhajította azt valamennyi párt.

Maga Bánffy Dezső br. miniszterelnök ugyan most is ragaszkodik a klotürhöz és nem rajta mult, hogy az ezzel való íjesztgetés valósággá nem lett.

A miniszterelnöknek azonban nem lehetett elzárkóznia a kormánypárt legtekintélyesebb tagjainak tanácsai elől, a kik valamennyien a békés megoldást ajánlották.

Nem mellőzhette pedig el a miniszterelnök eme tanácsokat, mivel tudta azt is, hogy a kormánypárt egy nagy része hasonló véleményen van és tartania kellett attól, hogy ha a klotürt behozzák, pártjának a tekintélyes része nem hagyja-e cserben. Bárhogy alakuljanak is azonban a viszonyok — mert a meglepetések napjait éljük és a béke hivatalosan még nincs kihirdetve — bizonyos az, hogy akár megvalósul a béke, akár beállna a félt eshetőség — a klotür, Bánffy Dezső br. miniszterelnök kezéből **kisiklott az az erős fonál, melylyel mostanig egybe tudta tartani az egész kormánypárt.** A szabadelvű pártnak éppen ama legtekintélyesebb tagjai, kik a parlamenti béke érdekében annyit fáradoztak, a kormány jelenlegi helyzetéből a jövőre nézve már következtetéseket vannak le és nem messze lévőnek tekintik azt az időt, mikor éppen azok, kik most egyértelműen a béke létrehozásán munkáltak, különösen Szilágyi Dezső Apponyi Albert gróf és a közjogi alapon állók legelőkelőbb tagjai egy kabinetben fognak közreműködni

A parlamenti helyzet.

Budapest, jul. 29.

A parlament telteltet légköre már annyira türelhetlen volt, hogy mindenki egyforma áhítattal leste azt a villanyos szikrát, mely az erősen kompromitált levegőt ekzplozióba hozza.

Mindenki el volt már készülve a nagy zajjal járó háborura, éppen azért általános zavart idézett elő, mikor na az ellenzékegy ügyes taktikai húzással fölnyitotta a szelen-tyt, a melyen keresztül a fölgylemlett veszedelem minden nagyobb baj nélkül való természetes lefolyást nyerhet.

A vitarendező bizottság ugyanis számba véve az eshetőségeket, megfontolva minden további akciónak garanciáit, ma d. e. elhatározta, hogy egy óras meghosszabbítást özlő indítvány felett való vitát még ma be-rekeszti.

Az elhatározást a legnagyobb titokban tartották és nyugodtan szemlélték, mint került a tulsó oldalon, a kormánypárton ismét fölül a józanabb elem: a békés áramlat.

Kétségbevonhatatlan bizonyítékát képezte ennek a körülménynek már az is, hogy Bánffy Dezső báró a hozzá legközelebb való ujságban megjelöltette a béke feltételeit.

Ezek: 1. az osztrukciónak proprio motu való megszüntetése; 2. a Ház elé terjesztett törvényjavaslatok letárgyalása; 3. az ellenzék nem obstruálja az indennitýról és a proviziumról szóló törvényjavaslatokat.

Ezzel szemben kész a kormány a 16. §-t megfelelő módosításással törvénybe iktatni.

Az ellenzék készséggel belement a békefeltételeknek újabb tárgyalásába, különösen mikor meggyőződött arról, hogy a legilletékesebb férfiak veték kezükbe a kormánypárton is az ügyeket.

Bánffy Dezső bárót ugyanis feltétlen békítésre Jósika Samu báró, a király személye körüli miniszter vette rá, a ki tegnap délután több órán keresztül tárgyalta a miniszterelnökkel, a ki Széll Kálmánnal is hosszasan értekezett.

A békés hangulat javára azonban a mérleget az ellenzék fényes hadi ténye bilentette, mely által a kormánypárt legelő-

kelőbb embereit sikerült megnyerni — egyben pedig a Tiszákat és a Pulkszyákat tökéletesen kiűtött, abból a pozicióból, melybe csodálatos mesterkedéseik által lassanként beleférköztek.

Széll Kálmán, a ki saját pártjával szemben ma már a legerélyesebb hangot használta, a miniszterelnök békefeltételeit először Apponyi gróffal közölte, a ki ma ismét megjelent a képviselőházban Hosszasan, tárgyalta együtt, aztán Széll Kálmán a miniszteri szobába sietett, a hol Bánffy Dezső báró várt rá.

A miniszterelnök ma egyáltalán az ülés legnagyobb részét a miniszteri szobában töltötte, a hol egymástán fogadta Széll Kálmánt, Csáky Albin grófit és Tisza Kálmánt, a ki ma szintén beállott a békebarátok közé. Bánffy báró ezekkel az urakkal négyzsemközt készült, aztán pedig minisztertársaiával értekezett, a kik sűrűn keresték őt fel a miniszteri szobában.

Apponyi gróf ezenközben pártfeleivel beszéte meg a helyzetet, majd Kossuth Ferenczel, később Justh Gyulával és Györy Elekkel értekezett.

Az ellenzék, értesülésünk szerint, a miniszterelnök által kijelölt föltételeket hajlandó kiindulási pontul elfogadni, de a provizorium tekintetében feltétlen garanciát semmiképpen sem akar nyújtani.

E tekintetben ugyanis az ellenzék legelőkelőbb férfainál az a felfogás jutott érvényre, hogy Ausztriában a helyzet a lehető legbizonytalanabb lévén semmi garanciánk sincs arra nézve, hogy provizoriumról szóló törvény avaslat az 1867. XII. t. cikk által megszabott közjogi keretbe bele lesz illeszthető, márpedig az ellenzék abba semmi áron sem mehet bele, hogy magát a kiegyezési provizorium széles kérdésében a Bánffy-kormány invencziójára bizza és az így esetlegesen bekövetkező közjogi botlásokat és alkotmányjogi tévedéseket lepecsételt szájjal nézze és tűrje.

A kérdés tehát most a körül fordul meg, hogy képes e a kormány az ellenzék ezen aggodalmait eloszlatni, vagy oly intézkedéseket foganatosítani, melyek ezeket eloszlatják.

Kétségtelen, hogy ez a kérdés foglalkoztatta első sorban a ma délutáni minisztertanácsot és ennek a békefeltételnek a megvitatása végett fog holnapra a miniszterelnök által egy konferencia egybehivatni melyre az összes pártok elnökei és vezérei hivatalosak lesznek.

A mi a 16. § tilleti, e tekintetben már meglehetősen tisztában vannak a pártok. Bizonyos az, hogy ez az ominózus paragrafus módosítottan fog és valószínű, hogy az új szövegezzel Györy Elek fog megbízatni.

Hir szerint esküdtészek elé utaltatnak azok a becsületsértési és rágalmozási perek is, melyeknek szereplői nyilvános számadásra kötelezett pénztintézetek igazgatói, tisztviselői, részvényei, továbbá papok és valószínűleg az ügyvédek és orvosok dolgai is, a mennyiben azok hivatátukkal, illetve hivatalos tényedésükkel vannak kapcsolatban.

... A békére tehát minden előkészület megtéttett, és most már igen valószínű, hogy létre jön a megegyezés, bár egyesek még most sem hisznek benn. Annyi bizonyos, hogy az ellenzék akarja a békét, és a kormánypárt irányadó elemei is föltétlenül e mellett vannak.

De még mindig nincs kizárva, hogy az ellenzék által feltéttett és kormánypártnban neveltségessé vált Tiszák az utolsó perczben egy újabb cselle vállalkoznak, melynek annál könnyebben lehet eredménye, mert hisz nyilvánvaló, hogy Bánffy Dezső báró, sem jószántából ment bele a béke-akcióba.

A mai parlamenti helyzet minden kétséget kizárólag kettőt mutat. Az egyik az, hogy a nem egységes vezetés alatt álló ellenzékben semmi szétvázás nem észlelhető, míg a tömör kormánypárton két határozott egymással ellentétes irányzatot lehet megkülömböztetni.

... Holnap és a következő a Házban a cukor-prémiumot tárgyalják az eddigi vitatkozási határok keretében. A kompromisszum tárgyalások ez alatt folynak, teljes megegyezés azonban csak e hét végére, vagy a jövő hét elejére várható, a mikorra Justh Gyula, a ki ma csanádi birtokaira utazott, ismét visszaérkezik Budapestre.

Országgyűlés.

Budapest, jul. 29.

A képviselőház mai ülésén folytatták a cukorvitánál beadott határozati javaslatok benyújtói a záróbeszédeket. A napirend előtt azonban rövid, de gyönyörű beszédben indokolta Rátkay László indítványát, hogy a képviselőház a segesvári ünnepélyen tegyen koszort a Petőfi-szoborra.

A szabadsajtó és a „Tápra magyar”, ugymond, ikerestvérek. A hazaszeretetről és szabadságról Petőfinél szebben soha senki sem énekelt.

Van-e a parlamentnek szebb törvénye, mint a szabadság hazaszeretet. Ezek pedig Petőfi szívében, mint eszményben, egyesültek.

Kéri indítványának egyhangu elfogadását.

Leles éljenzés a baloldalon.

Bánffy ellenben hozzájárul az indítványhoz, de holnapra kéri halasztani az indítvány tárgyalását.

Helyeslés a jobboldalon.

Ezután Eötvös Károly tartotta meg záróbeszédét.

Kijelentette, hogy a miniszter az ellenzéket olyan vadakkal illeti, a melyekből neki még most sem szabad hallgatni.

Eötvös e kijelentése nagy hatást keltett.

Hosszasan czáfolta a pénzügyminisztert s végül elfogadásra ajánlotta határozati javaslatát.

Az Ugron-párt javaslata mellett Sima Ferencz tartott hosszabb záró beszédet az ellenzék élénk érdeklődése mellett.

II. Rákóczy Ferencz szobra érdekében.

Budapest, jul. 29.

Kassa város közönsége által tervezett és kezdeményezett mozgalomnak már eddig is szép eredménye lett, amennyiben az ország minden részéből érkeznek adományok a szobor alapra. A kassai hírlapírók „Otthona” jövő hó elején Péchy főispán védnöksége alatt művész estélyt rendez a szobor javára, melyen a főváros ismert művészei fognak szerepelni.

A villám.

Pápa, jul. 29.

Tegnap éjjel itt zivatar dühöngött. A villám a katolikus templomba és még több helyre bethűtött, a templom márvány pillérében és a boltozatfestmények tetemes kárt okozott. A templom fennállása óta ez az ötödik ilyen eset.

Magyar gyártmányú ágyuk.

Bécs, jul. 29.

Bécsből megbízható forrásból jelentik, hogy a közös hadügyminiszteriumban komolyan foglalkozik azon tervvel, hogy a hadsereg felszereléséhez legközelebb beszerzendő új rendszerű ágyuk csöveit és egyéb vas szerkezetből álló kellekeit, egy bizonyos részben a magyarországi fém öntődékből szerezni be és állítanak elő.

A műszaki akadémiának két megbízottja legközelebb körutra indul a magyar bányászati ipartanulmányozása végett, hogy meggyőződjenek, melyik bánya terméke a legalkalmasabb az ágyuk ércanyagának előállítására.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY NIMÁLY.

NYILTTÉR.*)

Intelligens hölgyek figyelmébe!

Első fővárosi szabászati és varró tanintézetem **augusztus 1-én** nyitom meg

KOLOZSVÁRT,

hol csak is intelligens hölgyek részesülnek oktatásban.

A mire bővebb felvilágosítást nyorhetnek Voith Miklós ur, ugyszintén Tamásy Tamás és fia urak üzletében.

8—10.

B.-né Amirás Mari.

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb szivarka-papír.

Teljesen glicerín-mentes. Kapható mindenütt 2, 3 (patent) és 10 kros esomagokban.

Nagybani elárufítás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

d o h a n y nagy és különlegességi árudájukban **KOLOZSVÁRT.**

N. B. Ugyanazon papírból készülnek a kedvelt **Clubhölgyek.**

Véd- és ismertetőjegy: Cigarettázó szemüveges ur.

(29—40)

*) E rovatban megjelent közleményekről felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

